

Till: Justitiekanslern
Box 2309
103 17 Stockholm

Skänninge 2015-03-18

Anmälan samt begäran om skadestånd mot anstalten Skänninge

Anmälare: Ricard A R Nilsson, 760410-3577
Box 214
596 21 Skänninge

Yrkande:

1. Att jag beviljas skadestånd med 10 000 kr för det som jag har utsatts för; detta gäller allt från regelstridiga permissionsvillkor under utevistelserna 2015-01-28 och 2015-02-26, till att jag inte gavs möjlighet att överklaga permissionsvillkoren innan utevistelsernas genomförande.
2. Att jag beviljas ersättning med 9 kronor (7 kr för ett frimärke, 2 kr för ett C5-kuvert) för den förmögenhetsrättsliga förlust som jag har gjort.
3. Att JK i övrigt utreder det jag nedan beskriver och vidtar lämpliga åtgärder.
4. Att JK gör en anmälan av kriminalvårdsinspektör Hans Filipsson och/eller annan ansvarig tjänsteman till personalansvarsnämnden med anledning av det som framkommer i denna anmälan.

Grunder för yrkandena:

Undertecknad genomförde normalpermissioner undr åtföljande av personal – så kallade tillsynspermissioner – den 28 januari 2015 samt den 26 februari 2015, dessa genomfördes från anstalten Skänninge. Beslutsfattaren, kriminalvårdsinspektör Hans Filipsson, villkorade mina utevistelser med att medföljande personal skulle vara uniformerade, att jag inte fick handha mina egna ekonomiska medel samt att jag skulle lämna utandnings- och urinprov efter genomförd utevistelse. Dessa villkor var oproportionerligt hårda samt försatte mig i förnedrande situationer.

Om jag först ser till beslutet om att medföljande personal ska bära tjänstedräkt/uniform, så har jag av kriminalvårdare Fredric Raask och Beatrice Hjulberg – som medföljde mig under permissionen 2015-01-28 – fått information om att utgångspunkten är att medföljande personal bär tjänstedräkt vid tillsynspermissioner från anstalten Skänninge. Enda gången civil klädsel används är om den intagna ska träffa anhöriga. I samtal med kriminalvårdschef Joachim Danielsson 2015-02-23 klargjorde han bland annat att han gör sin ”tolkning av KVAF 2007:2”, alltså den föreskrift som reglerar tjänstedräktsanvändning. När jag frågade om han var medveten om JK:s och JO:s bedömningar så svarade han jakande, men ansåg inte nödvändigtvis att JK och JO gjort korrekta bedömningar. Innan permissionen 2015-01-28 hade jag ett samtal med beslutande kriminalvårdsinspektör Hans Filipsson för att då säkerställa att han var medveten om de ställningstaganden JK samt JO gjort då det gäller bärande av tjänstedräkt under tillsynspermissioner. Filipsson klargjorde att han var medveten om dessa. Min kontaktperson Claes Sandén som var närvarande vid mötet kan intyga att besluten från JK och JO diskuterades. Trots en uppenbar medvetenhet om hur de aktuella reglerna ska tolkas och tillämpas, väljer Filipsson att besluta om att medföljande personal ska bära uniform. Att medvetet bortse från såväl JK som JO bör anses utgöra tjänsteförseelse enligt 14§ lagen om offentlig anställning. Kriminalvårdsinspektör Hans Filipsson har således uppsåtligt åsidosatt sina skyldigheter i anställningen genom att bortse från gällande regelverk och då försatt mig i

förnedrande situationer. JK bör därför i enlighet med regleringen i förordning (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern, göra en anmälan till personalansvarsnämnden avseende Hans Filipsson eller annan tjänsteman som kan anses vara ansvarig.

Filipssons beslut och anstalten Skänninges inställning att tjänstedräkt vanligtvis ska bäras vid tillsynspermissioner står i strid med JK:s beslut 2014-10-29, dnr 4427-14-40 samt JO:s beslut 2009-06-23, dnr 4794-2008 respektive beslut 2009-04-17, dnr 4986-2007 och 4987-2007. Dessutom har Kriminalvårdens chefsjurist Elisabeth Lager skriftligen klargjort att: ”Utgångspunkten är att personal som bevakar en permission bär tjänstedräkt och att åtföljande personal som utövar tillsyn är iklädd civila kläder” (se bilaga 1). Ser man dessutom till de individuella omständigheterna i mitt fall så kan följande konstateras: jag har sedan 2013-03-12, då jag genomförde min första tillsynspermission, bevistat 13 st normalpermissioner under tillsyn samt 3 extrapermissioner under tillsyn. Vid samtliga av dessa, utom de som genomfördes från anstalten Skänninge, så har medföljande personal varit civilklädda. Dessa anförda permissioner har skett från anstalterna Tidaholm samt Kirseberg, alltså anstalter som har högre säkerhet än Skänninge. Beslutsfattare vid Skänninge menar att ”säkerhetsmässiga skäl” motiverar uniform, vad dessa skäl består av framgår dock inte.

Vidare så har anstalten Kirseberg i flera permissionsbeslut funnit att risken för avvikande, avseende mig, är låg (se beslut 2014-08-08, dnr 14/5600 samt 2014-09-29, dnr 14/7041).

Dessutom sänkte säkerhetsansvarig kriminalvårdsinspektör Magnus Widman vid anstalten Kirseberg, fängselnivån som ska gälla vid akuttransport samt reguljära transporter, till att fängsel inte ska behöva bäras av mig (se bilaga 2).

De ovan anförda faktumen är ostridiga och visar tydligt på att det inte finns någon beaktansvärd risk som motiverar att medföljande personal ska bära tjänstedräkt.

Vad sedan gäller att jag nekats ansvara för mina ekonomiska medel under mina permissioner, så kan det konstateras att jag under samtliga tillsynspermissioner – utom de två från Skänninge – har fått ansvara för mina pengar själv. Anstalten Kirseberg skrev till och med in detta specifikt i flera beslut (se beslut 2014-08-08, dnr 14/5600, samt 2014-09-29, dnr 14/7041). Dessutom är risken för avvikande bedömd som låg i nyss anförda beslut.

Tas det dessutom hänsyn till att min fängselnivå sänktes av kriminalvårdsinspektör Widman, så kan det inte hävdas att rymningsrisken är beaktansvärd. Anstalten Skänninges enda motivering till att jag inte får handha mina ekonomiska medel själv är en allmän hänvisning till ”säkerhetsmässiga skäl, främst vid rymning”. Ser man till det nyss anförda så kan det inte anses att en individuell bedömning skett i mitt fall. Det kan även tilläggas att kriminalvårdare Fredric Raask under min permission 2015-01-28 kommenterade undrande varför jag inte fick ha mina pengar själv. Han sa att han aldrig tidigare sett en liknande formulering då det gäller tillsynspermissioner, vanligen handhar den intagne pengarna själv. Det kan således konstateras att beslutsfattare vid anstalten Skänninge satt hårdare restriktioner för genomförande av mina permissioner än vad som är brukligt.

Avseende villkoret att jag efter genomförd permission ska tvingas lämna såväl utandnings- som urinprov, så ter detta sig besynnerligt med tanke på att jag under hela permissionen står under tillsyn av personal. Aldrig förr under mina drygt 15 år i anstalt har jag behövt lämna utandnings- eller urinprov direkt efter en permission då personal varit med (undantaget permissionerna från Skänninge). I synnerhet urinprovet är kränkande då jag tvingas klä av mig naken och urinera framför personal. Om syftet endast är att kontrollera så att jag inte använder alkohol eller narkotika under permissionerna så bör det rimligen räcka med att hela utevistelsen skett under tillsyn av vakter. Även detta permissionsvillkor fick kriminalvårdare Fredric Raask att undra vid permissionen

2015-01-28. Det gick så långt att han frågade förrådsansvarige Pekka Kallo om det verkligen var nödvändigt att ta utandnings- och urinprov eftersom permissionen varit under tillsyn. Efter permissionen 2015-02-26 valde personal som tog emot mig vid återkomsten till anstalten att inte ta utandnings- och urinprov, detta med hänvisning till att jag stått under övervakning av personal under hela utevistelsen. Återigen kan det konstateras att oproportionerliga villkor ställts för att jag ska få genomföra permissioner. Jag accepterar att lämna urinprov på anmodan, men liksom vid alla beslut så ska en individuell bedömning ske så att åtgärden är proportionerlig. När jag haft två vakter med mig under en permission så får man rimligen anta att de inte har låtit mig dricka alkohol eller nyttja narkotika. Vilket också medför att om Kriminalvården litat på sin personal så saknas helt anledning för mig att utsättas för utandningsprov samt förnedrande urinprov.

Vid bedömningen av detta ärende bör JK även ta hänsyn till att jag delgavs första permissionsbeslutet 2015-01-27, alltså mindre än 24 timmar innan jag skulle gå ut. Inför den andra permissionen lämnade jag särskilt in en hemställan daterad 2015-02-02, där jag skrev följande:

”Gällande permissionsansökan inför den 26:e februari så önskar jag få beslut snarast möjligt så att jag har chans att överklaga permissionsvillkoren i det fall jag är missnöjd.”

Trots detta delgavs jag inte permissionsbeslutet förrän 2015-02-18. Naturligtvis skrev jag omedelbart ett överklagande, men det hann inte avgöras innan 2015-02-26, alltså tvingades jag ut på ännu en permission där samma rättsvidriga villkor var gällande. Jag fick således ingen praktisk möjlighet att överklaga innan respektive permissions genomförande.

JK bör även tänka på att jag nu är placerad på en lägre säkerhetsnivå än någonsin tidigare under min verkställighet, vilket gör det särskilt besynnerligt tillika ologiskt att villkoren för mina permissioner blivit såpass mycket mer restriktiva. Det är uppenbart att ingen individuell bedömning gjorts kring mig och min person sett till de villkor som satts för att jag ska få genomföra tillsynspermissioner.

Sett till den konkreta skada jag har lidit så var det förnedrande att bli uttittad under de två ovannämnda permissionerna. Utevistelsen som skedde 2015-01-28 genomfördes i Motala. Medföljande personal bar stora, otympliga kommunikationsradiatorer fullt synliga i bältet, dessutom bar Fredric Raask en extra mikrofon fullt synlig. Från radion gick det en svart sladd över hans rygg och upp till mikrofonen fäst i höjd med nyckelbenet. Det hade varit bättre och mindre uppseendeväckande om de haft sina radiatorer i jackfickorna. Detta var några av de omständigheter som drog åt sig folks blickar.

Permissioner, i synnerhet de som genomförs under tillsyn, ska ske på ett sätt där den intagnes integritet och anonymitet respekteras. I Motala besökte jag en frisör. Kvinnan som klippte mig frågade om det var så att jag satt på Skänningeanstalten, varpå hon nickade menande åt de två uniformsklädda vakter som var med mig. Detta upplevde jag som ytterst förödmjukande. Direkt när vi lämnade frisören påtalade jag för de två vakterna vad som hänt.

Under permissionen 2015-02-26 var jag i Linköping, bland annat besöktes sportaffären XXL. Därinne uppmärksammade en man de uniformsklädda vakterna och när vi passerade honom buade han vid tre tillfällen och började sedan att skratta. Medföljande vakt Fredric Raask sa: ”Det kanske var en gammal fängelsekund”. Jag upplevde hela situationen som obehaglig och nedvärderande. Det är uppenbart att uniformerna under bägge permissionerna tilldrog sig ovälkommen uppmärksamhet.

Vidare var det väldigt förödmjukande att behöva be personalen ta fram pengar varje gång jag skulle betala för något. Ibland skedde detta i kassapersonalens åsyn, vilket var än mer förnedrande. Detta inträffade under bägge permissionerna.

Även lämnande av urinprov är som beskrivits förödmjukande. Att tvingas stå naken och urinera under övervakning ska bara behöva göras när det finns lagstöd samt då åtgärden är proportionerlig.

De kränkningar och förnedrande situationer som jag har utsatts för under och i samband med permissionerna 2015-01-28 samt 2015-02-26, har alla varit en direkt följd av att ansvariga beslutsfattare vid anstalten Skänninge medvetet valt att inte följa rättslig reglering. Beslutsfattarnas agerande bör anses utföra fel eller försummelse vid myndighetsutövning och därmed bör jag ha rätt till ersättning enligt 3 kap 1§1 Skadeståndslagen (SkL), och/eller enligt 2 kap 3§ SkL. Skälig kompensations bör anses vara 10 000 kr.

Avseende ersättningsanspråket på 9 kr så lämnade jag i egenskap av ombud åt en före detta intagen in ett överklagande med tillhörande fullmakt 2012-02-13 till Kriminalvården, Region Syd. Min kontaktperson Claes Sandén återkom efter ett par dagar och gav mig överklagandet åter, varpå jag informerades om att kriminalvårdsinspektör Hans Filipsson inte tänkte ombesörja att överklagandet vidarebefordrades. Istället uppmanades jag att sända det med vanlig post. Av besvärshänvisningen sist i det överklagade beslutet framgår följande:

”En begäran om omprövning ska vara skriftlig och ha inkommit till Kriminalvården inom tre veckor från underrättelse av beslutet.”

Jag lämnade in överklagandet till anstalten Skänninge och eftersom Kriminalvården är en enda myndighet så har jag uppfyllt de krav som ställts. Kriminalvårdsinspektör Filipsson menar att han bara måste vidarebefordra ärenden som gäller mig personligen, men inte då jag agerar som ombud. I egenskap av ombud med fullmakt är jag rättsligt att likställa med klienten som jag företräder. Jag söker således ersättning för de kostnader som Filipssons ställningstagande medförde. Jag tvingades att använda ett egeninköpt frimärke (7 kr) samt ett C5-kuvert (2 kr). Filipssons vägran att ta emot överklagandet bör anses utgöra fel eller försummelse vid myndighetsutövning och därmed ska jag beviljas förmögenhetsrättslig ersättning enligt 3 kap 2§1 SkL.

Dag som ovan,

Ricard A R Nilsson
Box 214
596 21 Skänninge

ricard_nilsson@hotmail.com